

Нікулін Дмитро Юрійович

аспірант,

*Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-25>

**ВПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОЦЕСИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ
В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ
СТИМУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Умови повоєнного відновлення економіки України визначають необхідність трансформації існуючих механізмів управління державними фінансами відповідно до сучасних викликів. Одним із ключових напрямів такої трансформації є цифровізація публічних фінансів, яка передбачає широке впровадження фінансових технологій (далі – FinTech) в податкове адміністрування. Особливу актуальність набуває удосконалення податкових інструментів, спрямованих на стимулювання зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД) суб'єктів господарювання як стратегічного чинника відновлення національної економіки.

Аналізуючи останні дослідження і публікації робимо висновок, що питання цифровізації фінансового сектору розглядалися у працях як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників, зокрема: Т. Лях [1], О. Кириленка [2], А. Zetzsche [3], D. Arner [4] та ін. Водночас питання поєднання FinTech і податкового адміністрування, особливо в контексті стимулювання ЗЕД, досліджено недостатньо. Наявні роботи здебільшого зосереджені на цифровізації банківської справи, платіжних систем і електронної звітності, залишаючи поза увагою стратегічний аспект фінансового управління держави в умовах посткризового відновлення. Підвищення прозорості, ефективності та адаптивності податкового адміністрування у сфері ЗЕД можливе лише за умови впровадження сучасних цифрових інструментів,

що дозволяють оперативно реагувати на потреби бізнесу, забезпечуючи водночас контроль за дотриманням податкового законодавства. Саме тому проблема інтеграції FinTech-рішень у систему управління державними фінансами набуває стратегічного значення для відновлення та подальшого економічного розвитку України.

Метою дослідження є обґрунтування доцільності та перспектив впровадження фінансових технологій у процеси податкового адміністрування зовнішньоекономічної діяльності як складової цифрової трансформації системи державного управління фінансами в Україні.

Передумовою ефективного використання FinTech у податковій сфері є наявність сучасної цифрової екосистеми, яка поєднує прозорість, швидкодію, аналітичність та зручність як для державних органів, так і для бізнесу. З огляду на це, можемо виділити кілька ключових положень, що демонструють потенціал та практичне значення фінансових технологій у стимулюванні ЗЕД в умовах цифровізації:

1. Фінансові технології як інструмент підвищення прозорості та ефективності податкового адміністрування. FinTech-рішення, такі як електронне декларування, електронні кабінети платників податків, автоматизовані системи ризик-орієнтованого моніторингу, відіграють ключову роль у забезпеченні відкритості та простоти податкових процедур. У сфері ЗЕД ці інструменти сприяють зниженню адміністративного навантаження на підприємства-експортери та імпортери, зменшенню корупційних ризиків, підвищенню довіри до податкової системи [5]. Наприклад, автоматичне співставлення даних з митних декларацій та податкової звітності дозволяє швидко ідентифікувати потенційні ризики ухилення від оподаткування. Такі інструменти також підвищують обґрунтованість рішень контролюючих органів, що створює умови для більш ефективної взаємодії держави та бізнесу.

2. Цифрові платформи як основа нових моделей податкових пільг. Інтеграція FinTech у податкове адміністрування відкриває можливості для запровадження інноваційних механізмів податкового стимулювання. Зокрема, мова йде про створення

гнучких цифрових платформ, які дозволяють підприємствам у режимі реального часу отримувати інформацію про наявні податкові стимули, подавати заявки на пільги та відслідковувати їх ефективність. Це створює умови для запровадження цільових податкових пільг з урахуванням галузевої, регіональної специфіки та цільового використання коштів [6]. Подібні платформи можуть також включати аналітичні модулі для оцінки впливу пільг на показники зовнішньоекономічної діяльності, що дозволяє оперативно коригувати політику державної підтримки.

3. Адаптивність податкового регулювання у відповідь на зовнішні виклики. Фінансові технології забезпечують можливість оперативного коригування податкових механізмів у відповідь на зміни зовнішньоекономічної кон'юнктури. В умовах поствоєнного відновлення, коли економіка залишається вразливою до глобальних ризиків, цифрові рішення дозволяють більш точно налаштовувати податкові стимули для підтримки експортної активності, залучення інвестицій, диверсифікації зовнішньоекономічних зв'язків. Наприклад, у разі зміни митних режимів або введення нових торгових обмежень, цифрові платформи дозволяють швидко переглядати умови податкової підтримки відповідних секторів. Це особливо важливо для малих та середніх підприємств, які є найбільш чутливими до змін на зовнішніх ринках.

4. Розвиток цифрової інфраструктури як передумова трансформації податкового стимулювання ЗЕД. Цифрова трансформація управління державними фінансами передбачає не лише використання окремих технологій, а й системний розвиток цифрової інфраструктури. Це включає інтеграцію інформаційних систем митниці, податкової служби, фінансової аналітики, а також впровадження єдиних стандартів обміну даними. Такі заходи дозволяють підвищити ефективність адміністрування, спростити процедури для платників податків та забезпечити прозорість податкових преференцій [7]. Цифрова інфраструктура стає основою для нових підходів до моніторингу результативності податкових стимулів, що є важливою складовою стратегічного планування державної політики у сфері ЗЕД.

Можемо зробити висновок, що інтеграція фінансових технологій у процеси управління державними фінансами, зокрема у сферу податкового адміністрування ЗЕД, створює основу для формування нової моделі податкового стимулювання – цифрової, прозорої, адаптивної. У післявоєнний період це набуває особливої ваги, оскільки дозволяє державі ефективно підтримувати підприємства, що орієнтуються на зовнішні ринки, забезпечувати надходження до бюджету та сприяти економічному зростанню. Перспективним напрямом подальших досліджень є оцінка ефективності цифрових податкових стимулів та розробка моделей їх оптимізації з урахуванням національних і міжнародних економічних умов.

Список використаної літератури:

1. Лях Т. Л. Фінансові технології у сфері державного управління: сучасні тренди. *Фінанси України*. 2023. № 2. С. 45–58.
2. Кириленко О. П. Цифровізація фіскального простору: виклики та можливості. *Економіка і прогнозування*. 2022. № 4. С. 33–42.
3. Zetzsche D.A. et al. The Future of FinTech: Integrating Finance and Technology in Financial Regulation // University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2017/007.
4. Arner D.W., Barberis J., Buckley R.P. Fintech and Regtech: Impact on Regulators and Banks. *Journal of Banking Regulation*. 2019. Vol. 20, № 2. P. 1–14.
5. Дейнеко Л. В., Ляшенко О. М. Використання фінансових технологій у системі державних фінансів: світові тренди та українські реалії. *Фінанси України*. 2023. № 1. С. 45–59.
6. Павлюк К. В. Податкові стимули для експортерів в умовах цифрової трансформації економіки. *Економіка і держава*. 2023. № 7. С. 12–16.
7. Програма розвитку ООН в Україні. Цифрова інфраструктура публічних фінансів: перспективи для України. Київ, 2023.
8. Міністерство фінансів України. Звіт про результати впровадження електронного адміністрування митних процедур. 2022. URL: <https://mof.gov.ua/uk/zvity>